

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

Головка А.А.

аспірант,

*Національний інститут стратегічних досліджень
при Президентові України*

ДІЯЛЬНІСТЬ СУЧАСНИХ ЗМІ В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Сьогодні засоби масової інформації (далі ЗМІ) є невід'ємною ланкою інформаційного простору держави, яка здійснює вплив на всі, без виключення, сфери життя суспільства (політику, економіку, соціокультурну сферу і т. д.). Нестримні темпи розвитку інформаційних технологій, а також утвердження цінностей постіндустріального суспільства підвищує вагу сучасних ЗМІ, особливо в секторі інформаційної безпеки.

ЗМІ є, з одного боку, репрезентантами суспільно-політичних процесів, а з іншого формують громадську думку, оскільки є одним із основних джерел інформації. Вони виступають у якості повноцінного суб'єкта формування інформаційного простору держави та суспільства і можуть зіграти двояку роль: можуть як допомогти державі в забезпеченні інформаційної безпеки так і слугувати в якості основної інформаційної загрози. Саме тому від скоординованих дій державних органів у сфері інформаційної політики, побудови правильного діалогу між ЗМІ, державою та суспільством залежить те яку роль в інформаційному просторі вони будуть грати.

Враховуючи складну суспільно-політичну ситуацію в якій знаходиться Україна, а саме воєнно-інформаційну агресію з боку Росії роль ЗМІ у формуванні політичних поглядів громадян важко переоцінити. Вони повинні захищати демократичні цінності, слугуючи гарантією того, що влада не буде повторювати помилок своїх попередників, здебільшого у сфері свободи слова. При цьому довіра до українських ЗМІ залишає бажати кращого [3, с. 2].

Якщо говорити про позитивну роль ЗМІ в функціонуванні системи інформаційної безпеки держави то тут слід виділити наступні аспекти їх впливу на інформаційний простір:

- ЗМІ можуть надавати об'єктивну та неупереджену інформацію, яка буде спиратися на факти з достовірних джерел (принаймні в ідеалі саме так вони і мають діяти);
- за допомогою ЗМІ можна поширювати контрпропаганду, захищаючи цим самим громадську думку від дії маніпуляційних впливів з боку зовнішніх суб'єктів (інших держав, політичних партій, терористичних та антиконституційних угруповань тощо);

- ЗМІ висвітлюють роботу державних структур і цим самим дозволяють суспільству слідкувати за діями держслужбовців здійснювати демократичний контроль;

- ЗМІ виступають у якості альтернативного по відношенню до держави джерела інформації і цим забезпечують динамічну стабільність в інформаційному просторі, оскільки не допускають домінування офіційних державних джерел та інформаційних ресурсів у процесі формування громадської думки;

- інформаційні канали ЗМІ є одним із базових елементів сталого формування громадянської культури та моралі, поширення національних і загальнолюдських цінностей (патріотизму, солідарності, гуманізму і т. д.) та інші.

Однак, як уже було згадано ЗМІ можуть здійснювати і негативний вплив в інформаційній сфері, який полягає у наступному:

- поширення недостовірної або відверто неправдивої інформації;
- розповсюдження матеріалів, що призводять до розпалювання міжетнічної/міжкласової/міжконфесійної ворожнечі, порушення конституційного ладу, посягання на безпеку держави, суспільства чи окремого індивіда.

- використання ЗМІ як засобу маніпулювання громадською думкою (особливо це актуально під час проведення різного роду політичних кампаній);

- використання ЗМІ державою в якості інструменту поширення пропаганди, встановлення цензури та інші.

В епоху динамічного розвитку Враховуючи тотальний вплив ЗМІ на всі сфери життя, починаючи політикою завершуючи економічною системою, можна говорити про необхідність правильного державно-правового регулювання їх діяльності. На відміну від України, де потенціал ЗМІ часто використовують для маніпуляції суспільно-політичними настроями в поєднанні з передвиборчою агітацією та «чорним» піаром, в західних демократіях вони є неурядовим елементом досягнення та використання основних цінностей правової держави та громадянського суспільства. Держава сприймає незалежні ЗМІ як повноцінного гравця на «ринку інформації» і формує умови для їх вільної та, разом з тим, прозорої (особливо в питанні джерел фінансування, спонсорства, законності одержання інформації) роботи, ніяк не заважаючи їм.

Розвиток більшості недержавних ЗМІ відбувся, більшою мірою, через залучення значної технічної та професійної бази телебачення, радіо та видавництва, які були сформовані (як не парадоксально) на основі державних інвестицій. На жаль, в Україні більшість ЗМІ суспільно-політичного спрямування фінансово неспроможні. Виключенням у цій тенденції, слугують тільки ті, що формують свій бюджет із джерел вітчизняних олігархів та закордонних магнатів, у результаті чого інвестори тепер мають можливість формувати програмну політику підконтрольних їм ЗМІ, що не завжди узгоджується з інтересами суспільства чи державних інститутів [2, с. 30].

Ефективний перехід до інформаційного суспільства і розвиток інформаційного простору України нерозривно пов'язаний із подальшою

демократизацією політичного і громадського життя, реформуванням соціально-економічної сфери. В контексті інформаційної політики це означає забезпечення відкритого доступу до джерел інформації для громадян і захист їх інформаційних прав. Зважаючи на все вищесказане можна упевнено говорити, що ЗМІ виступають у даному процесі у ролі важливої ланки, поряд із державою та соціальними інститутами [1, с. 142].

Список використаних джерел:

1. Арістова І.В. Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти / І.В. Арістова. – Харків: Вид-во Університету внутр. Справ, 2000. – 368 с.
2. Іванченко Ю.М. Сутність, головні напрями та способи державної інформаційної політики в Україні / Ю.М. Іванченко // Вісник Національної академії державного управління при Президенті України, 2010. – С. 29-31.
3. Кондратенко О.Ю. Інформаційний чинник у формуванні внутрішньої і зовнішньої політики української держави / Олег Юрійович Кондратенко // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. Серія: економіка, право, політологія, туризм, 2010. – № 2. – С. 2.

Лукіячук А.А.

*старший офіцер центру технічного захисту інформації
в/ч А0334*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Розвиток суспільства на сучасному етапі характеризується зростаючою роллю інформаційної сфери, що представляє собою сукупність інформації, інформаційної інфраструктури, суб'єктів, які здійснюють збір, формування, поширення і використання інформації, що а також системи регулювання виникаючих при цьому суспільних відносин. Інформаційна сфера є системоутворюючим фактором життя суспільства, активно впливає на стан політичної, економічної, оборонної та інших складових безпеки нашої країни [1, с. 201]. Національна безпека нашої країни значним чином залежить від забезпечення інформаційної безпеки, і в ході технічного прогресу ця залежність буде зростати. Проблема інформаційної безпеки постійно посилюється процесами проникнення практично в усі сфери діяльності суспільства технічних засобів обробки і передачі даних. Кожен збій роботи комп'ютерної мережі це не тільки «моральний» збиток для працівників, підприємства і адміністраторів. Із розвитком технологій електронних платежів, «безпаперового» документообігу та інших серйозний збоїв локальних мереж може просто паралізувати роботу підприємств, установ, що призведе до відчутних матеріальних втрат. Не випадково захист даних в комп'ютерних мережах стає однією з найгостріших проблем в сучасному світі.

Інтереси особистості в інформаційній сфері полягають у реалізації конституційних прав людини і громадянина: на доступ до інформації, на